

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND

VURDERINGSINNLEVERING

Emnekode: BLU-BACH15

Emnenavn: Bacheloroppgave

Vurderingsform: Bacheloroppgave

Kandidatnr: 15

Leveringsfrist: 10.01.2017 kl. 14.00

Vurderingstype: Ordinær

Fagansvarlig: Yuko Kamisaka

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND

Barns lek i barnehagen og ute i naturen

”Hvilken virkning har naturen utenfor barnehagen for barns lek?”

Hentet fra: <https://static.pexels.com/photos/132699/pexels-photo-132699.jpeg>

**Bacheloroppgave Høsten 2016
Barnehagelærerutdanning 3. år
Karoline Sandslett**

Sammendrag

Grunnet stor interesse innenfor natur og uteområdet i barnehagen valgte jeg problemstillingen: ”Hvilken virkning har naturen utenfor barnehagen for barns lek?”. Målet med oppgaven var å finne ut om det er noen forskjeller på leken som foregår i naturen utenfor barnehagens gjerder, kontra det som skjer innenfor barnehagens gjerder.

Jeg har delt teoridel inn i tre hoveddeler; barnehagens oppgave, naturen som en læringsarena og barns lek i naturen. For å skaffe litt kunnskaper rundt tema, fant jeg relevant teori i forhold til min problemstilling. *Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver* fra Kunnskapsdepartementet er barnehagens styringsdokument, og jeg har derfor lagt stor vekt på denne i min teoridel. Den mest sentrale litteraturen jeg har brukt er; ”*Ute hele uka*” av Lysklett, ”*Barn i naturen: Utfordring – opplevelse – læring*” av Vingdal og Hollekim, ”*Forskerfrøboka: Barn og natur*” av Langholm.

For å finne svar på min problemstilling har jeg valgt kvalitativ forskningsmetode, gjennom observasjon og intervju. Jeg observerte fem barn fra to barnehager i aldersgruppen 4-5 år. Jeg intervjuet to pedagogiske ledere fra forskjellige barnehager med ulik erfaringsbakgrunn, og fire barn fra deres avdelinger i aldersgruppen 4-5 år.

Jeg har valgt å dele drøftingsdelen inn i fire hoveddeler; lek i barnehagen, lek og læring, utelek, og læring og utvikling i naturen. I drøftingsdelen har jeg trukket sammen presentert teori med resultat og komt frem til en konklusjon. Det kom tydelig frem i mine intervjuer i mitt FoU arbeid at barnehagenes uteområder er godt opparbeidet og tilrettelagt. Pedagogene savnet innspill av naturen og tror at naturen er med på å utfordre barna motorisk og gir dem andre estetiske inntrykk. I etterkant av oppgaven dukket dette spørsmålet opp; ”hvorfor er det forskjeller i barns utelek?”.

Innholdsliste

1.0 Innledning	1
1.1 Problemstilling	1
1.2 Oppgavens oppbygning	1
2.0 Teori.....	3
2.1 Barnehagens oppgave.....	3
2.2 Naturen som en læringsarena	4
2.3 Barns lek i naturen.....	6
3.0 Metode	9
3.1 Valg av metode.....	9
3.2 Kvalitativ metode.....	9
3.2.1 Intervju	9
3.2.2 Observasjon.....	10
3.3 Datainnsamling	10
3.4 Svake og sterke sider med metode.....	11
3.5 Etske vurderinger	11
3.6 Gjennomføring	12
4.0 Resultat	13
4.1 Barnehagens uteområde	13
4.1.1 Intervju med Jonathan og Henriette	13
4.1.2 Intervju med Emma, Linus, Mona og Konrad	13
4.1.3 Observasjon.....	14
4.2 Utenfor barnehagens gjerder	15
4.2.1 Intervju med Jonathan og Henriette	15
4.2.2 Intervju med Emma, Linus, Mona og Konrad	15
4.2.3 Observasjon.....	16
5.0 Drøfting og refleksjon	17
5.1 Lek i barnehagen.....	17
5.2 Lek og læring.....	18
5.3 Utelek	18

5.4 Læring og utvikling i naturen.....	20
6.0 Oppsummering og konklusjon.....	22
Litteraturliste.....	I
Vedlegg.....	II

1.0 Innledning

Å være ute er en viktig del av barnehagehverdagen, men går de utenfor barnehagens gjerder? Og hva har dette å si for barns lek? Hvordan leker barna ute i barnehagen kontra utenfor barnehagens gjerder? Dette er spørsmål som jeg lurer veldig på, og derfor har jeg valgt å skrive om dette i min bacheloroppgave.

1.1 Problemstilling

Jeg har valgt problemstillingen ”Hvilken virkning har naturen utenfor barnehagen for barns lek?”. Grunnen til jeg har valgt denne problemstillingen er fordi jeg har en veldig stor interesse innenfor natur og uteområde i barnehagen. Jeg har sett store forskjeller på hvordan barnehager bruker naturen som en arena for lek og læring, noe som har skapt en nysgjerrighet rundt tema. Jeg ønsker å skaffe meg mer kunnskaper og erfaringer rundt naturen som en arena for lek og læring, som jeg mener er veldig relevant når en arbeider som barnehagelærer i barnehagen. Jeg mener at naturen gir barna mulighet for utfoldelse og utfordrer dem motorisk og sosialt. Dette er et tema som jeg brenner for, og har derfor lyst til å jobbe mye med dette i barnehagen. Jeg vet at en kan lære mye av å være ute i naturen, og derfor synes jeg naturen bør være en del av barns hverdag. Når jeg er ute i naturen sammen med barn liker jeg å komme med spørsmål og utfordringer innenfor naturfag. Jeg er veldig interessert i ulike arter som finnes ute i naturen og ønsker at denne interessen skal smitte over på barna. Naturen gir muligheter til å utforske noe som jeg mener er viktig å gjøre sammen med barn. Barn får erfaring med naturen av å være i naturen og de lærer seg hvordan en kan ta vare på den. Naturen er som et fristed for meg, hvor jeg er koblet av fra mas og kjas. Dette tenker jeg er viktig å videreføre til barna, slik at de får ro til å utvikle seg. Barna er morgendagens helter, og jeg som barnehagelærer er med på å forme dem.

1.2 Oppgavens oppbygning

Oppgaven min er delt inn i fem ulike kapitler. Det første kapitlet er et teorikapittel, der beskrives relevant tema fra rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver og teori fra forskjellige kilder. Jeg kommer også til å vise til forskning som er gjort tidligere på dette området. I det neste kapitlet vil jeg vise til hvilke metoder jeg har brukt på min forskning, og litt teori om disse metodene. Deretter kommer resultatkapitlet der jeg kommer til å beskrive resultatene mine objektivt. I drøftingskapitlet knytter jeg teori, resultat og egne erfaringer og

tanker rundt problemstillingen. Oppgaven avsluttes med en konklusjon hvor jeg prøver å svare på min problemstilling.

2.0 Teori

2.1 Barnehagens oppgave

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2011) er barnehagens styringsdokument, og gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Videre står det at innholdet i barnehagen skal gi barna et helhetlig læringsyn, her er omsorg, lek og læring sentrale deler. I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 7) står det om barnehagens samfunnsmandat. Meningen med barnehagens samfunnsmandat er å tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorg- og læringsmiljø som er til barns beste. Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet og et velferdstilbud for småbarnsforeldre. I rammeplanen er barnehageloven sentral, og det står at alle barnehager skal bygges opp rundt det som står i barnehageloven. I barnehagelovens § 2 (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 25) om barnehagens innhold står det:

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.

Lysklett (2013, s. 180) skriver at det som danner grunnlaget for barnehagen er barnehagens rammefaktorer, og understreker at disse rammefaktorene er viktige. Videre i Lysklett (2013, s. 23) står det at norske barnehager veksler på å være ute og inne. Enkelte barnehager har valgt å fokusere mer på natur og friluftsliv enn andre, også kalt naturbarnehager. Lysklett (2013, s. 57) viser til ulike typer naturbarnehager: båtbarnehage, bussbarnehage, barnehage i skogen, friluftsavdeling og friluftsgruppe. Lysklett (2013, s. 62) viser til at de fleste naturbarnehager oppsøker faste turområder og turmål i nærmiljø. I følge Lysklett (2013, s. 82) må naturbarnehagene ha gode og gjennomarbeidede rutiner til grunn for å kunne være ute store deler av dagen. Eksempler på slike rutiner kan være avtaler om hva barna kan gjøre, imens de venter på at alle skal bli ferdig påkledd til tur. Veldig mange naturbarnehager er uten gjerder og har derfor etablert usynlige grenser for hvor barna kan oppholde seg. Det kan også være mer synlige grenser som fargede merker på trærne og tynne tau (Lysklett, 2013, s. 87). Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 16) beskriver utformingen av det fysiske miljøet ute og inne og hvordan det blir utformet som viktige rammebetingelser for barnas trivsel, læring og opplevelser. Videre står det at det er viktig at barnehagen ser de fysiske

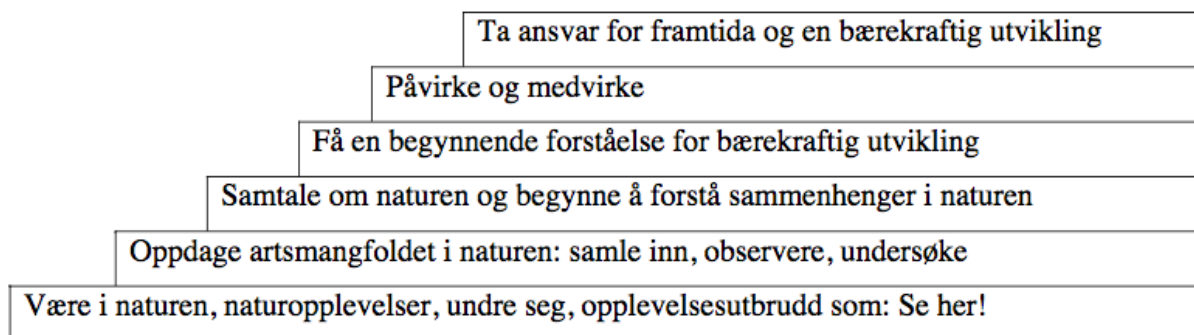
rammene for læringsmiljøet som en helhet, og at naturområder og nærmiljøer også gir muligheter for opplevelser og utfordringer. Det blir skrevet i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 38) at ute i naturen finnes det et mangfold av opplevelser og aktiviteter. Dette bidrar til skjønnhetsopplevelser og inspirasjon til estetiske uttrykk.

I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) står det at barnehagen skal legge fysisk og organisatorisk til rette for variert lek, og at barnehagens innhold bør inspirere barna til å fantasere, vise skaperglede og livsutfoldelse. Det står videre at personalet er en viktig faktor for å støtte, inspirere og oppmuntre barna i leken. Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) skriver at dette vil danne grunnlag for å sikre at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek. Videre blir det påpekt at barn som ikke deltar i lek, holdes utenfor eller ødelegger andres lek må gis særskilt oppfølging.

2.2 Naturen som en læringsarena

Vigsøe og Nielsens (2005) gjorde en undersøkelse der de sammenlignet en ute - og innegruppe i samme barnehage. Resultatene fra undersøkelsen viser stor forskjell på oppmerksomheten til barna i utegruppen kontra de i innegruppen. Begrunnelsen for resultatet er at naturen er en mer motorisk krevende kontekst som stiller høye krav til barnas oppmerksomhet (sitert i Lysklett, 2013, s. 145). Naturen som en læringsarena gir muligheter for mye viktig læring i følge Lysklett (2013, s. 152). Sporløs ferdsel eller bevissthet om hvordan en lager minst mulig spor når en ferdes i naturen er eksempler på dette. Lysklett (2013, s. 152) refererer til både rammeplanen og barnehagelovens formålsparagraf som sier at barnehagen skal sørge for at barna lærer å ta vare på naturen. Det er klart at respekt for naturen og det som lever i den, henger nøye sammen og den beste måten å lære dette på er å være ute i naturen. Opplevelser i naturen er med på å skape undring, refleksjon og læring hos barna, opplevelsene bidrar også til å fremme respekt for samspillet i naturen (Lysklett, 2006, s.12). Langholm (2011, s. 57) mener at barn som får sjansen til å undre seg, stille spørsmål og blir møtt på en utfordrende måte, opplever mestring og blir dermed motivert til å lære mer. Lysklett (2013, s. 154) viser til Fischer og Leicht Madsen sin studie fra 2001. De observerte barn og barnehagelærere i en dansk barnehage og fokuserte på barnas oppdagelse og lek i skogen. De mener at barns oppmerksomhet kan deles inn i tre faser: opplevelsfasen, undersøkelsesfasen og refleksjonsfasen. Opplevelsfasen er den fasen hvor barna undersøker omgivelsene eller det de har funnet. Her ønsker Fischer og Madsen at barnehagepersonalet

skal være undrende og oppdagende sammen med barna. Her er fokuset på selve opplevelsen og spørsmål og forklaringer uteblir. Undersøkellesfasen er fasen hvor barna undersøker naturen mer målrettet. Her kan det være aktuelt med forstørrelsesglass og oppbevaringsgjenstander for at denne undersøkelsen skal vare lenge. I refleksjonsfasen reflekterer barna over hva de har opplevd og stiller gjerne spørsmål til de voksne. Fischer og Madsen (2001 s. 138) skriver at barna alltid starter i opplevelsesfasen, men veksler mellom disse tre fasene. Det er selve opplevelsen eller oppdagelsen som gjør dem motivert til å gjøre videre undersøkelser.

Figur 1: Miljøtrappa. Fra Langholm (2011, s. 84).

I Langholm (2011, s. 84) blir miljøtrappa beskrevet (figur 1). De fire første trinnene i miljøtrappa stemmer med de tre oppmerksomhetsfasene i studien til Fisher og Madsen fra 2001. Videre står det at den første fasen, opplevelsesfasen er det første trinnet i trappa. Andre fase, undersøkelsesfasen har tydelige fellestrekk med det andre trinnet i trappa. Langholm skriver også at både det tredje og det fjerde trinnet minner om refleksjonsfasen, og videre at her får barna et behov for en kvalifisert samtalepartner. Langholm påpeker at det ikke er skarpe skiller mellom fasene eller trinnene og at begge deler er modeller av virkeligheten. Kunnskapsutviklingen kan foregå på flere av trinnene samtidig fordi barna veksler fram og tilbake mellom både faser og trinn.

Lysklett (2013, s. 139) viser til naturen som et stressreducerende sted, og kan derfor virke avslappende å være ute i naturlige omgivelser. Vingdal og Hollekim (2008, s. 32) skriver at naturen gir større rom, og barna opparbeider ofte en større toleranse ovenfor andre og det oppstår mindre konflikter. Langholm (2011, s. 59) viser til Pyle (2002) og Wells og Evans (2003) som mener at barna som er i naturen forbedrer kognitive evner som oppmerksomhet, logisk tenkning og observasjon, og at de opplever mindre stress. I følge Lysklett (2013 s. 139) må barn få muligheten til å bruke sin energi ute i frisk luft. En studie fra Trøndelag viser at barna fra naturbarnehagen har bedre motorisk utvikling enn de andre fra tradisjonell

barnehage, og det finnes flere tilsvarende og lignende resultater i følge Lysklett (2013, s. 143). I følge Vingdal og Hollekim (2008, s. 31) gir naturen store fysiske utfordringer og de barna som er ute utvikler større styrke og utholdenhet. Langholm (2011, s. 59) viser til Dahlgren, Sjölander og Szczepanski (2007) som påpeker at varierte uteområder byr på gode muligheter for motorisk utvikling og læring. Lysklett (2013, s. 143) mener at forklaringen er veldig enkel:

Dersom barn er i fysisk aktivitet i et miljø som gir dem store motoriske utfordringer, stiller dette like store krav til hvordan bevegelsene utføres og koordineres. Naturen inviterer til allsidig fysisk lek og stimulerer barnas motorikk på en god måte. Det er summen av alle utfordringene barna får, som i hovedsak avgjør hvordan motorikken utvikles. Dersom en tenker på hvor store variasjoner det er i naturen når det gjelder underlag, helningsgrad etc., og samtidig tar med hvordan dette varierer med vær og årstider, får en et nærmest uendelig antall variasjonsmuligheter. Disse variasjonene gir barnet ulike utfordringer. Det er barnets svar (løsninger) på disse som gjør at det får prøvd ut mange ulike løsninger på de utfordringene de står ovenfor i naturen. Barnet lærer av de gode løsningene, og dermed finner det sted en motorisk utvikling. Som en følge av de store utfordringene, går denne utviklingen hurtigere når barn er ute i naturen, enn om de leker på en tradisjonell lekeplass.

2.3 Barns lek i naturen

I følge rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 25) skal leken ha en framtrødende plass i barns barnehageliv. Videre står det at lekens egenverdi er en viktig side av barnekulturen, og at leken er et menneskelig fenomen der barn har høy kompetanse og engasjement. Leken har en grunnleggende livs- og læringsform som gjør det lettere for barn å uttrykke seg. Videre i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) står det at ved å late som, går barn inn i sin egen forestillingsverden, tar andres perspektiv og gir form til tanker og følelser. Og med dette lærer og utvikler barna seg gjennom leken. Det står også at de skaffer seg kunnskap og innsikt på mange områder gjennom utforskning og samtale om verden og fenomener. Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) legger vekt på at den fysiske verdenen både ute og inne innebærer utforskning og bearbeiding av inntrykk. I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) blir utelek og uteaktivitet sett på som en viktig del av barnekulturen, og noe som må tas vare på. Videre står det at gjennom

opplevelser i nærmiljøet får barna impulser og inspirasjon til leken. I følge Mårtensson (2011) kan leken i naturen være veldig fleksibel. Arena, tema, hvem som deltar kan fort forandres. Dette resulteres med at leken blir dynamisk og har fysisk aktivitet på et høyt nivå. Dette fører også en del mentale prosesser som innebærer mye fantasi (sitert i Lysklett, 2013, s. 145). Langholm (2011, s. 79) skriver at barna ikke går ut i naturen, men at de finner veier inn i den. Videre står det at barna opplever naturen gjennom sansene, de utforsker, leker, snakker, lærer og etablere vennskap. Hilmo og Holter (2008) mener at barna leker mer på tvers av alder, etnisitet og kjønn når de leker ute, og mener at med dette styrkes samspillet i barnegruppen, noe som igjen bidrar positivt til leken (sitert i Langholm, s. 56). Lysklett (2013, s. 145) viser til naturen som en arena hvor barn kan oppleve spenning i større grad enn innenfor gjerdet i barnehagen. Sandseter (2009, s. 446) sammenlignet uteområdet til en vanlig barnehage med et uteområde i en naturbarnehage. Det hun fant ut i denne forskningen var at barna i naturbarnehagen ble tilbudt risikolek i en høyere grad fordi lekemiljøet i naturen er mer utfordrende og risikabelt enn et ordinært og tilrettelagt uteområde. I følge Sandseter (2007) gir den spennings- og risikofylte leken muligheter for lek i større høyder, fart og lek i og rundt farlige elementer og redskaper. Dette gjør også at barna får anledning til å gå på tokt alene og utforske (sitert i Lysklett, 2013, s. 145). Lysklett (2013, s. 145) skriver at dette er en lek som er viktig at barna får prøve, og det begrunnes med at de får et forhold til hvilke grenser som passer til seg. Videre står det at risikofylt lek er viktig, og naturen innbyr til denne typen lek. Naturen er med på å gi et mangfold av utfordringer for barna i naturbarnehager, og er også med på å utvikle barnas motorikk. I følge Sandseter (2013, s. 59) er det viktig at barnehagen oppsøker lekemiljøer der barna kan få mulighet til risikofylt lek. Sandseter skriver videre at når et barn kommer til et lekemiljø, vil det som oftest reagere spontant og løpe bort mot det som er mest innbydende i lekeområdet. Videre skriver Sandseter (2013, s. 60) at naturlige områder i skog og fjell gir sterke spenningsopplevelser. Hun legger videre vekt på at det er viktig at barnehagepersonalet har kunnskaper om hvordan elementer og kvaliteter påvirker barns lek. Sandseter skriver også at det derfor er viktig at de barnehager som ikke har innslag av naturen innenfor barnehagens område oppsøker naturområder utenfor barnehagen.

I følge Breivik har det skjedd en forandring i barns hverdag i løpet av den siste generasjonen (sitert i Vingdal og Hollekim, 2008, s. 14). Vingdal og Hollekim (2008, s. 14) skriver at barnas lek er mer voksenstyrt og barna er mindre ute i naturen og på løkka. Barna har mye mer inneaktiviteter, og den egenstyrte viltre leken utendørs er i større grad organisert og instruert av voksne. Dette fører til at det er mindre krav til selvorganisering og

selvinstruksjon. De mener at barns opplevelser danner en grunnmur som de vil ta med seg resten av livet. Vingdal og Hollekim (2008, s. 15) viser til barn som sammen med andre barn og voksne er mye ute i naturen og leker og utforsker får en solid plattform av fysiske, psykiske og sosiale opplevelser. Gahn (1997) målte i sin undersøkelse barns konsentrasjonsevner ved bruk av testen ADDES (Attention Deficit Disorders Evaluation Test). Resultatene viser at barna som lekte i et naturrikt utemiljø hadde mulighet til lange, uavbrutte og konsentrerte leksituasjoner (sitert i Lysklett, 2013, s. 145).

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Jeg har valgt kvalitativ metode, observasjon og intervju. Grunnen til jeg valgte kvalitativ forskningsmetode var fordi jeg ønsket å møte dem jeg skulle observere og intervjuer for å få et innblikk i deres hverdag. Jeg valgte intervju som metode for å komme i kontakt med pedagogiske ledere og barn i barnehagen. Intervjusituasjonen gir muligheter til oppfølgings spørsmål dersom noe er uklart, noe som var viktig for meg når jeg også skulle intervjuer barn. Gjennom observasjon som metode ønsket jeg å se hvordan barns lek blir påvirket av naturen utenfor barnehagen. Ved å bruke både intervju og observasjon ønsket jeg få et større innblikk i hva barnehagens fokus i forhold til tema, barnas ønsker og tanker rundt tema og hva som faktisk blir praktisert i barnehagen.

3.2 Kvalitativ metode

I følge Postholm og Jacobsen (2011, s. 41) er kvalitativ forskningsmetode ord og tekst. Videre står det at den kvalitative metoden er induktiv, som betyr at forskeren går ut med et åpent sinn, og lar ikke noe påvirke resultatet av forskningen. Resultatet blir kun påvirket av det som skjer og av det data som er samlet inn. I forhold til min problemstilling er den kvalitative forskningsmetoden aktuell. I Postholm og Jacobsen (2011, s. 41) står det at det som blir mest brukt ved innsamling av data i den kvalitative metoden er intervju og observasjon. Ved å bruke intervju og observasjon har jeg fått et mer konkret svar på min problemstilling. Den typen informasjon som blir gitt, bidrar til refleksjon og diskusjon.

3.2.1 Intervju

Postholm og Jacobsen (2011, s. 74) skriver også at det finnes strukturerte intervjuer, halvstrukturerte intervjuer og ustrukturerte intervjuer. Postholm og Jacobsen (2011, s. 74) viser til Fontana og Frey (2000) sin definisjon på det strukturerte intervjuet, det halvstrukturerte intervjuet og det ustrukturerte intervjuet. I følge Fontana og Frey (2000) er det strukturerte intervjuet er et intervju der de samme spørsmålene blir stilt til alle de som blir intervjuet (sitert i Postholm og Jacobsen, 2011, s. 74). Det halvstrukturerte intervjuet blir i følge Fontana og Frey (2000) definert som en datainnsamlingsteknikk som baserer seg på en utspørring av flere individer enten hver for seg eller samtidig (sitert i Postholm og Jacobsen, 2011, s. 75). Postholm og Jacobsen (2011, s. 75) skriver videre at når forskeren skal gjennomføre et slikt intervju, har han eller hun noen relevante spørsmål om tema som er klare

på forhånd, men er også åpen for spørsmål som ikke var planlagt på forhånd. Det ustrukturerte intervjuet blir i følge Fontana og Frey (2000) sett på som et åpent intervju, der det er vage grenser mellom et ustrukturert intervju og deltagende observasjon (sitert i Postholm og Jacobsen, 2011, s. 76). Postholm og Jacobsen (2011, s. 77) skriver videre at forskeren som gjennomfører et ustrukturert intervju har som mål å forsøke å forstå kompleksiteten, men innenfor et bestemt fokus, i en spesiell situasjon. Jeg har valgt å bruke strukturert intervju.

3.2.2 Observasjon

Postholm og Jacobsen (2011, s. 50) skriver at å bruke observasjon som en metode for innsamling av data forutsetter at observasjonen har et fokus. Postholm og Jacobsen (2011, s. 50) skriver at når en observerer er målet å fokusere på handlinger, det menneskene gjør. Postholm og Jacobsen (2011, s. 52) viser til Gold (1958) når det gjelder ulike observatørroller. I følge Gold (1958) finnes det fire grunnleggende observatørroller. Begrepene han bruker er ”fullstendig deltaker”, ”deltaker som observatør”, ”observatør som deltaker” og ”fullstendig observatør”. En som er en fullstendig observatør er i følge Gold (1958) en som er helt og holdent på utsiden av handlingen som pågår (sitert i Postholm og Jacobsen, 2011, s. 52). Postholm og Jacobsen (2011, s. 53) skriver om to ulike observasjonsmåter; åpen observasjon og strukturert observasjon. I følge Patton (2002) er åpen observasjon induktiv og mangler et sterkt og klart fokus (sitert i Postholm og Jacobsen, 2011, s. 53). Fangen (2004, s. 69) skriver at før en strukturert observasjon blir det laget et skjema med gitte kategorier som skal bli observert. Postholm og Jacobsen (2011, s. 53) mener at fordelene med å bruke strukturert observasjon er at en får inn informasjon innenfor de viktige fokusområdene. Jeg valgte å være en deltagende observatør, og gjennomførte strukturerte observasjoner.

3.3 Datainnsamling

Når jeg skulle starte datainnsamlingen valgte jeg to forskjellige barnehager som jeg hadde kjennskap til fra før. Barnehagene var svært ulike i forhold til størrelse, hvor den ene barnehagen hadde fem avdelinger og den andre tre avdelinger. Jeg hadde fått inntrykk av at den ene barnehagen hadde større fokus på å være ute i naturen med barna enn den andre. Det som var felles for barnehagene var at begge var privatorganisert. Jeg kontaktet barnehagene på mail hvor jeg spurte om de kunne tenke seg å være med i min undersøkelse (vedlegg 1), og fikk positive svar. Jeg valgte å intervjuer to pedagogiske ledere, samt fire barn i aldersgruppen 4-5 år. Jeg intervjuet pedagogiske ledere av begge kjønn, noe som jeg syntes kunne være

interessant for å se om det kunne være en forskjell i svarene de gav. Det samme fikk jeg muligheten til med barna, to gutter og to jenter. Grunnen til at det ble valgt, er fordi barn kan ha ulike interesser, noe som kan ha innvirkning på min problemstilling. Når intervjuene ble gjort, ble det tatt opp lydopptak underveis. Det ble valgt strukturert intervju der spørsmålene ble sendt til de pedagogisk lederne på forhånd (vedlegg 2). Jeg valgte å være en deltagende observatør, det vil si at jeg var med i leken når jeg observerte barna. Grunnen til jeg valgte å være en deltagende observatør er fordi jeg ikke ville la noe påvirke leksituasjonen. Å være i lek sammen med barna når jeg observerer føler jeg er den beste måten å få med seg alt som skjer på. Jeg valgte også å ha en strukturert observasjon. Det var veldig tydelig hva jeg ville observere, og jeg skrev dette ned på forhånd. Jeg synes dette var en fin måte å observere på i forhold til min problemstilling. Den første observasjonen var ute i barnehagen, der jeg observerte barn som lekte i rutsjebanen. Senere samme dag observerte jeg de samme barna ute i naturen, der de lekte i et tre.

3.4 Svake og sterke sider med metode

Ved å bruke kvalitativ forskningsmetode, intervju og observasjon kan det føre til noen feilkilder og misforståelser. Intervjuobjekt kan misforstå spørsmål, men intervjusituasjonen gir muligheter til å oppklare disse i forhold til et spørreskjema. Det er viktig som intervjuer at en er godt forberedt og har en god intervjuguide. Løkken og Søbstad (2013, s. 112) skriver at det ofte oppstår feilkilder ved bruk av intervju, og viser til utydelige spørsmål som kan bli misforstått av intervjuobjektet som et eksempel. Videre i Løkken og Søbstad (2013, s. 113) står det at det er viktig at forsker spør åpne spørsmål, slik at det ikke finnes noe rette eller gale svar for intervjuobjektet. Når det kommer til observasjon, kommer det an på observatøren på hvordan situasjoner blir opplevd. Jeg tenker at dette kan være en svak side ved å bruke observasjon som forskningsmetode. Det som jeg tenker er en sterk side ved å bruke observasjon er å kunne være en fullstendig observatør. Jeg valgte å være det og det var på grunn av at jeg ikke ville forstyrre barna i leken. På denne måten fikk barna leke alene og jeg fikk virkelig se hvordan de lekte.

3.5 Etiske vurderinger

Det jeg startet med var å sende inn søknad til styrer i barnehagene (vedlegg 1). I den søknaden stod det hva jeg ønsket å gjøre og hvem jeg ville intervju. Styreren sendte denne videre til den pedagogen som passet i forhold til mine ønsker, og jeg kunne dermed begynne å planlegge intervjuet. Siden jeg også valgte å intervju barn, laget jeg et skriv som pedagogen sendte til barnets foresatte (vedlegg 3). På dette skrivet var det informasjon angående min

bachelor oppgave, og hvorfor jeg ønsket å intervjuere deres barn. Jeg informerte også at det hele var anonymisert og at jeg kom til å ta opp intervjuet.

3.6 Gjennomføring

Etter intervjuene sitter jeg igjen med erfaringer i forhold til hvilke valg jeg tok. Det at de pedagogiske lederne fikk spørsmålene på forhånd og at intervjuet fant sted på arbeidsplassen til intervjuobjektene tror jeg hadde positiv innvirkning på selve gjennomføringen. De pedagogiske lederne gav utfyllende svar på det jeg lurte på. Jeg følte at ved bruk av diktafon klarte jeg å fokusere på barnet i intervjusituasjonen og skape trygghet på denne måten. Det hendte at jeg stilte oppfølgingsspørsmål som gjorde at jeg ikke klarte å holde fokus på intervjuet med barna. Med tanke på valg av observatørrolle synes jeg det var et bra valg. Jeg føler at ved å ikke delta i leken til barna fikk jeg se hvordan barna lekte på egenhånd, både ute i barnehagen og ute i naturen.

4.0 Resultat

I denne delen av oppgaven kommer jeg til å presentere mine resultater fra mine intervjuer og observasjoner. I mine intervjuer (vedlegg 2) hadde jeg ni åpne spørsmål til de voksne og seks åpne spørsmål til barna. Ut i fra disse spørsmålene fikk jeg seks relativt korte, men gode intervjuer. Jeg har valgt å referer til barnehagene som barnehage 1 og barnehage 2. Ettersom intervjuene skal være anonyme, har jeg valgt de fiktive navnene Jonathan og Henriette. Jeg har også valgt fiktive navn til barna Emma, Linus, Mona og Konrad. Nedenfor har jeg valgt å presentere intervjuobjektene bakgrunn.

Jonathan er nyutdannet barnehagelærer i 2016 og har jobbet i barnehage 1 i ca. to måneder. Henriette har jobbet i barnehage 2 i 7 år. Hun er utdannet barnehagelærer og har også videreutdanning.

Emma er 4 år, og har gått i barnehage 1 siden hun var 10 måneder.

Linus er 4 år, og har gått i barnehage 1 siden han var 1 år og 1 måned.

Mona er 5 år, og har gått i barnehage 2 siden hun var 1 år.

Konrad er 5 år, og har gått i barnehage 2 siden han var 2 år.

4.1 Barnehagens uteområde

4.1.1 Intervju med Jonathan og Henriette

Det kom frem i intervjuene at uteområdene i de to forskjellige barnehagene trenger en oppgradering. Henriette viser til et uteområde som gir lite utfordringer for de eldste barna og de blir fort lei av lekeapparatene. Henriette påpeker at barna blir låst til de ulike apparatene i barnehagen, og mener det fører til mer konflikter. Hun sier at uteområdet ikke er godt tilrettelagt for barnelek i vinterhalvåret, og at det ikke er mulig å bruke sandkassene på denne årstiden. Jonathan savner naturen som en del av uteområdet og mener at området er kunstig lagt. Han mener at område er stort og derfor gir det mulighet til mer vilter og risikofylt lek.

4.1.2 Intervju med Emma, Linus, Mona og Konrad

I intervjuene med barna fra barnehagene spurte jeg dem først om de hadde vært ute i dag. Linus sa at de bare hadde vært inne, men at han gledet seg til å gå ut etter de hadde spist. Ute pleier han å sykle, føyse og grave i sandkassen etter gull. Han synes det er gøy å være ute i barnehagen hele dagen, spesielt når det regner og er pytter å hoppe i. Emma hadde heller ikke vært ute denne dagen, men så frem til å gå ut å rutsje på rutsjebanen. Hun synes det er kjekt å

gå på tur, spesielt når det er fint vær. Konrad hadde vært ute og var på klatrestativet, han liker best å være der sammen med vennene sine. Han foretrekker også å være på tur utenfor barnehagen. Når Mona er ute i barnehagen liker hun å være i sandkassen, leke i hyttene og sykle. Hun synes det er gøy å gå på tur i skogen, men når hun er i barnehagen foretrekker hun å være inne.

4.1.3 Observasjon

Da jeg observerte barna i barnehage 1 innenfor barnehagens område i, fikk jeg se mye av det som kom frem i intervjuene. Jeg så at det var mye konflikter og utestenging blant barna, og de voksne ble de som måtte ordne opp. Det var veldig klart hvem som skulle leke med hvem, og hvem som vertfall ikke kunne få være med. Jeg observerte også at barna lekte med de samme lekeapparatene hele utetiden. Barna lekte tog med syklene i barnehagen. Jeg la merke til at det var regler innenfor barnehagens område. I barnehage 2 fikk jeg et inntrykk av at barna var mer vant til å være ute i naturen, og det var liten forskjell på lek innenfor barnehagens gjerder og utenfor barnehagen. Barna gav uttrykk for at de likte å være ute, og det var lite mas om når de skulle gå inn.

4.2 Utenfor barnehagens gjerder

4.2.1 Intervju med Jonathan og Henriette

Jonathan sier at de går på tur en gang i uken og 1/3 av avdelingen går to ganger i uken. Han mener at dette er for lite, og har prøvd å endre på faste rutiner for å være mer ute. I barnehage 1 har de faste steder som de pleier å gå. Han mener det er viktig å variere på hvor de går og derfor veksler de mellom skog og lekeplasser i nærområdet. Jonathan sier at det er mange fordeler med at naturen er en del av barnehagehverdagen. Barna lærer mer om naturen og hvordan de skal ta vare på den, noe som Jonathan mener en må gjøre gjennom opplevelse. Han legger også til at det er lettere å lære om naturen ute i naturen, noe som kan bidra til at barna blir løsningsorienterte og leker mer selvstendig. Han påpeker at det er mindre konflikter når de er ute i naturen å leker og at barna leker mer variert. Han mener at naturen gi barna andre muligheter og utfordrere deres lek.

Henriette har opplevd tidligere at en turdag i uken var for lite, og har derfor i år en hel og en halv dag hvor de går på tur. Hun påpeker at det er viktig å variere turmålet. Hun synes det er viktig at barna lærer seg å gå langt når de er ute på tur. Et turmål er en naturlekeplass hvor det er føyser og slengtauver som barna kan leke med. Hun mener at det er mange fordeler med å bruke naturen som en arena for lek og læring. Barna får motoriske utfordringer i det ulendte terrenget, og naturen gir barna frie tøyler innenfor fantasi og kreativitet. Barnehagens uteområde og naturen er to ulike arenaer og de kan ikke sammenlignes mener hun. Henriette mener også at barna leker en annen type lek i naturen og er flinkere til å være sammen kontra innenfor barnehagens område. Hun funderer på om dette kan ha noe med reglene innenfor barnehagens gjerder å gjøre. Hun mener at det er de voksne i barnehagen som skal legge til rette for barns lek og læring i naturen. Henriette jobber med de eldste barna, og sier i intervjuet at barna lærer bokstaver og tall gjennom lek. Hun begrunner dette med:

”Det er vår oppgave som voksne og bidra til barns lek. Vi må ta for oss hvilke interesser barna har, og lage leksituasjoner etter det. Jeg tror også det er viktig å la barna finne roen og leken selv av og til.”

4.2.2 Intervju med Emma, Linus, Mona og Konrad

Jeg hadde også et ønske om å finne ut hva barna likte å gjøre når de var utenfor barnehagens uteområde. Linus sier at han liker å klatre i trær og at det gjør han ofte når de er på tur. Han

synes også at naturen er en veldig fin plass, og legger til at han er flink til å klatre opp til toppen av trærne. Emma sier det er gøy å være ute i naturen, og det hun liker best er å føyse. Hun liker også å plukke blomster når barnehagen er ute på tur. Når Konrad er med barnehagen ute på tur liker han å leke gjemsel og tikken. Han synes det er gøy å gå på tur, spesielt når de voksne lager mat ute. Mona synes det er gøy å klatre i trær, føyse og leke med de andre barna i trærne. Hun legger også til at hun synes det er kjempe gøy å male ute. Mona liker ikke så godt å gå på tur, for hun synes det er kjedelig å holde i hånda, for da blir hun så varm.

4.2.3 Observasjon

Når jeg observerte barna i barnehage 1 utenfor barnehagens område, virket det som at det spilte liten rolle hvem barna lekte med og hva de lekte. Barna virket fornøyd og innstilt på å være der hele dagen. Jeg observerte også at det var mye variert lek. I naturen lekte barna i trærne, rollelek og parallell-lek. I barnehage 2 observerte jeg at det ikke var så stor forskjell på leken i barnehagen og utenfor. Noe jeg la merke til i barnehage 2 var at barna var med når de voksne laget mat. Barna syntes det var gøy å være med å lage mat ute. Barna var flinke til å roe seg i samling, og samlingen kunne derfor vare lengre. Det kom noen sauer da vi satt å spiste, og da begynte barna å synge ”bæ, bæ lille lam”. Det jeg la merke til på veien tilbake til barnehagen igjen, var at når barna stoppet opp å så på en død fugl, stoppet også Henriette opp og snakket om den sammen med barna.

5.0 Drøfting og refleksjon

5.1 Lek i barnehagen

I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 25) står det at leken skal ha en framtreddende plass i barns barnehageliv. Leken har en egenverdi og gjennom rammeplanen påpekes viktigheten av leken gjennom barnekulturen. Jeg tenker at lek er noe alle barn mestrer og innenfor dette området har de høy kompetanse og engasjement. Det står i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) at leken har en grunnleggende livs – og læringsform som gjør det lettere for barn å uttrykke seg. Det står at barna lærer og utvikler seg gjennom leken. Derfor mener jeg det er viktig at voksne i barnehagen legger til rette for gode lekopplevelser sammen med barna. Sandseter (2013, s. 60) legger vekt på at det er viktig at barnehagepersonalet har kunnskaper om hvordan elementer og kvaliteter påvirker barns lek. Dette sier Henriette seg enig i. Hun mener at dette vil sikre at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek. Jeg ser ut i fra mine observasjoner at leken utenfor barnehagens område var mye friere. Barna tenker ikke på hvem de leker med, og alle er mer inkluderende enn innenfor barnehagens område.

Vingdal og Hollekim (2008, s. 14) skriver at barnas lek er mer voksenstyrt og barna er mindre ute i naturen nå enn før. Vingdal og Hollekim (2008, s. 14) mener at stor bruk av voksenstyrt lek fører til at det er mindre krav til selvorganisering og selvintroduksjon blant barna. De mener også at barns opplevelser danner en grunnmur som de vil ta med seg resten av livet. I mine observasjoner var det tydelig at leken innenfor barnehagens område var mer voksenstyrt enn den som var utenfor. Henriette sa i intervjuet at det er mye friere lek blant barna når de er på tur ute i naturen. Jeg tenker at ved å la barna bli mer selvstendig i lek, utvikler de sin kreativitet og fantasi, noe som er viktig. Henriette sa at barna i barnehage 2 var veldig glade i å gå på tur, og at de lekte bedre med hverandre på tur. Vingdal og Hollekim (2008, s. 15) viser til barn som sammen med andre barn og voksne er mye ute i naturen og leker og utforsker får en solid plattform av fysiske, psykiske og sosiale opplevelser. Det står i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) at barnehagen skal legge fysisk og organisatorisk til rette for variert lek, og at barnehagens innhold bør inspirere barna til å fantasere, vise skaperglede og livsutfoldelse. Her tenker jeg at de voksne i barnehagen spiller en stor rolle.

5.2 Lek og læring

Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 5) påpeker at innholdet i barnehagen skal gi barna et helhetlig læringssyn, og omsorg, lek og læring blir beskrevet som sentrale deler. Jeg mener det er viktig at barna får være ute når de lærer, og vi kan lære mer ute enn inne. Jeg synes det er viktig at barnehagen fremmer lek hos barn, og jeg tror det er gjennom lek barna lærer. I mine intervjuer med Jonathan og Henriette var det tydelig at det spilte en rolle for dem også. Henriette jobber med de eldste barna, og sier i intervjuet at barna lærer bokstaver og tall gjennom lek. Jonathan mener det er viktig å fokusere på barnas interesser når en lærer gjennom lek. Rammeplanen viser til barnehagelovens § 2 (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 25) hvor det står at lek, livsutfoldelse og meningsfulle opplevelser og aktiviteter skal være sentralt i barnehagen.

Jeg tenker at det å være ute på barnehagens område er trygge og tilrettelagte omgivelser for barna. Begge barnehagelærerne viste til hvor viktig det var at barna fikk gå utenfor barnehagen område. De mente at naturen kunne utfordre barna mer motorisk og barna måtte være mer kreativ i leken, grunnet lite lekeapparater. Mårtensson (2011) skriver at leken i naturen kan være veldig fleksibel, og at arena, tema og hvem som deltar i leken kan fort forandres. Mårtensson (2011) mener at leken blir mer dynamisk og har et høyere aktivitetsnivå, som igjen kan føre til prosesser som innebærer mye fantasi (sitert i Lysklett, 2013, s. 145). Dette bidrar til at barna utvikler sine kreative evner, som jeg tenker er viktig.

5.3 Utelek

Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) legger vekt på at den fysiske verden både ute og inne innebærer utforskning og bearbeiding av inntrykk. I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 26) blir utelek og uteaktivitet sett på som en viktig del av barnekulturen, og noe som må tas vare på. Videre står det at gjennom opplevelser i nærmiljøet får barna impulser og inspirasjon til leken. Gahn (1997) viser til at barn som leker i et naturrikt utemiljø har mulighet for lange, uavbrutte og konsentrerte leksituasjoner (sitert i Lysklett, 2013, s. 145). Jeg observerte at det var mye mer konflikter blant barna når de lekte innenfor barnehagens område. Jonathan tenker at i naturen blir barna mer utfordret og konsentrert og derfor tror han det kan føre til mindre konflikter. I intervjuet kom det frem at begge barnehagelærerne mente at det var mindre konflikter på tur utenfor barnehagens gjerder. Henriette sier at barn leker mye bedre når de er på tur og mener at hun ikke kan sammenligne uteområdet i barnehagen, med naturen. Jonathan mener at det er mulig å gjøre alt ute. Lysklett (2013, s. 23) skriver at det er blitt mer normalt i norske barnehager å veksle

på det å være ute og inne. Lysklett (2013, s. 62) viser også til barnehager som har valgt å fokusere mer på natur og friluftsliv enn andre. Han skriver at det fleste barnehager oppsøker faste turområder og turmål i nærmiljø slik som Jonathan og Henriette. Jonathan vekslet på å gå på lekeplasser i nærheten og på å gå ute i skog å mark. Henriette derimot var opptatt av at barna skulle øve seg på å gå langt og derfor gikk hun med barna på tur i skogen og var der hele dagen. Jeg tenker at det er viktig at barna blir vant med å gå i ulikt terreng. Det finnes mange naturbarnehager som er uten gjerder og har derfor etablert usynlige grenser på hvor barna kan oppholde seg (Lysklett, 2013, s. 87). Selv om barnehage 1 ikke er en naturbarnehage hadde den usynlige grenser innenfor barnehagens område. Grunnet stort uteområde fikk ikke barna benyttet hele uteplassen den første halvdel av utetiden. Vigsøe og Nielsen (2005) har sammenlignet en ute – og innegruppe i samme barnehage. På disse resultatene kan en se stor forskjell på oppmerksomheten til barna i utegruppen og de i innegruppen. De begrunner resultatet med at naturen er en mer motorisk krevende kontekst som stiller høye krav til barnas oppmerksomhet (sitert i Lysklett, 2013, s. 145). Jonathan sier i sitt intervju at han likte å veksle mellom å gå på lekeplass og i skogen. Begrunnelsen hans var at det var krevende å gå i skogen, og mente at barna hadde godt av å bytte på hvor de gikk. Jeg mener det er viktig for barn å oppleve naturen hvor de lærer å ta vare på den og det blir stilt andre krav. Jeg mener at naturen er en arena hvor barna kan oppleve spenning i større grad enn innenfor gjerdet i barnehagen. Jonathan sa at uteområde i barnehagen ikke var så naturlig som ønskelig, med det tenker jeg at det er viktig at de oppsøker naturområder utenfor barnehagen. Sandseter (2009, s. 446) sammenlignet uteområdet til en vanlig barnehage med et uteområde i en naturbarnehage, og fant ut at barna i naturbarnehagen ble tilbudt risikolek i høyere grad. Hun begrunner dette med at naturen er en mer utfordrende og risikabel arena enn et ordinært og tilrettelagt uteområde. I mitt intervju med Jonathan sier han at barna i barnehage 1 opplever mye risikofylt lek innenfor barnehagens område. Han begrunner svaret med at uteområdet er stort. Han mener også at uteområdet i barnehagen er for konstruert og savner mer natur. I intervjuet med Henriette sier hun at det er mer risikofylt og spenning i leken som er utenfor barnehagen, siden uteområdet i barnehagen blir for kjedelig for de eldste barna. Jeg tenker at et godt uteområde skal være motorisk utfordrende for alle barna i barnehagen. Uteområdet til barnehage 1 er et veldig stort område, hvor barna har stor plass til å leke. Samtidig må jeg si meg enig med Jonathan, at jeg savner mer natur i uteområdet til barnehage 1. I barnehage 2 er uteområde mindre og godt opparbeidet med flere lekeapparater, og jeg merket meg at det ble for lett for de eldste barna. Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 16) beskriver utformingen av det fysiske miljøet ute og

inne og hvordan det blir utformet som viktige rammebetingelser for barnas trivsel, læring og opplevelser. Jeg tenker at det å ha et uteområde som er innbydende for lek er viktig i en barnehage. Sandseter (2007) skriver at den spennings – og risikofylte leken gir muligheter for lek i større høyder, fart og lek rundt farlige elementer og redskaper (sitert i Lysklett, 2013, s. 145).

I mine observasjoner kom det frem at det var mye regler barna måtte forholde seg til innenfor barnehagens gjerd. Jeg fikk inntrykk av at det var mye større frihet når barna lekte ute i naturen, og de fikk anledning til å utforske mer enn i barnehagen. Jeg tenker at det er viktig for barn å få prøve ut ting på egen hånd, dermed kan barna få grenser som passer til seg. Naturen innbyr til risikofylt lek og jeg mener at denne typen lek er viktig i barnehagen. Lysklett (2013, s. 145) skriver at risikofylt lek er viktig i barnehagen og at naturen er med på å gi et mangfold av utfordringer for barna, og er med på å utvikle barnas motorikk. Sandseter (2013, s. 59) mener det er viktig at barnehagen oppsøker lekemiljøer der barna kan få mulighet til risikofylt lek. Det gjorde barnehage 2 i stor grad. Henriette liker å ta med barnegruppen på tur i risikofylte omgivelser, der det er tauer og føyser for barna å slenge seg i. Jeg tenker at det å ta barna med ut i naturen der det er rom for risikofylt lek kan også gi sterke spenningsopplevelser.

5.4 Læring og utvikling i naturen

Det står i rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 38) at barnehagen skal bidra med at barna opplever naturen og undring over naturens mangfoldighet. I intervjuet med Henriette kom det frem at barnehage 2 lar barna få undre seg ute i naturen, noe som jeg også la merke til i min observasjon. Det står videre i rammeplanen at barna skal oppleve glede, få gode erfaringer og kunnskaper om dyr og vekster av å ferdes i naturen. Dette er noe jeg er interessert i og ønsker å bringe videre til barna. I min observasjon i barnehage 2 stoppet barna opp og så på en død fugl. Henriette la merke til dette, og fortalte barna om fuglen. Her opplevde jeg barns medvirkning, og synes det er viktig i barnehagen. I rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 7) står det om barnehagens samfunnsmandat, hvor barnehagen skal tilby barn et læringsmiljø som er til barns beste. Lysklett (2013, s. 139) skriver at naturen er et stressreducerende sted, og mener det derfor kan virke avslappende å være ute i naturlige omgivelser. Ut i fra mine observasjoner kom det tydelig frem at barna var

mye mer avslappet i naturen. Det virket som at barna glemte tid og sted. Barn i dag skal prestere på mange ulike plan, og tilbringer store deler av en hverdag i barnehagen. Jeg mener derfor at den tiden barna tilbringer i barnehagen er dyrebare og at det er mitt ansvar som barnehagelærer å legge opp dagen på en god måte. Ved å tilbringe mye tid ute i naturen tror jeg at barna kan få et avbrekk av en stressende hverdag. Vingdal og Hollekim (2008, s. 32) skriver at naturen gir større rom, og barna opparbeider ofte en større toleranse ovenfor andre og det oppstår mindre konflikter. Det ble nevnt i begge intervjuene. I følge Lysklett (2013, 139) må barna få muligheten til å bruke sin energi ute i frisk luft, og en studie fra Trøndelag viser at barn fra naturbarnehage har bedre motorisk utvikling enn de fra tradisjonell barnehage. Vingdal og Hollekim (2008, s. 31) mener at de barna som er mye ute, utvikler større styrke og utholdenhet fordi naturen gir fysiske utfordringer. I intervjuet jeg hadde med Henriette sier også at de går mye i ujevnt terreng, og hun mener dette bidrar til at barna blir bedre motorisk. Jeg mener at det er viktig for barn å ferdes i naturen, og at de lærer mye av det. De lærer å ta vare på den, og de får andre utfordringer som det ikke er mulig å få i barnehagens uteområde eller inne i barnehagen. Naturen er allsidig og bidrar dermed til at de fleste muskelgruppene i kroppen blir brukt, og dette kan medføre at disse barna får en større styrke og utholdenhet enn andre barn. Lysklett (2013, s. 143) mener det stilles like store krav til hvordan bevegelsene utføres og koordineres, da eller dersom et barn er i fysisk aktivitet i et miljø som gir dem store motoriske utfordringer. Naturen inviterer til lek, og de utfordringene barna får av å være i naturen avgjør hvordan motorikken utvikles. I naturen er det uendelig antall variasjoner når det gjelder underlag, og disse variasjonene gir barnet ulike utfordringer. Det er de løsningene barnet selv finner ut av som utfordrer barnet i naturen. Barnet lærer av de gode løsningene, og det fører til en motorisk utvikling. Som en følge av de store utfordringene, går denne utviklingen hurtigere når barn er ute i naturen, enn om de leker på en tradisjonell lekeplass (Lysklett, 2013, s. 143).

Lysklett viser til rammeplanen og barnehagelovens formålsparagraf som sier at barnehagen skal sørge for at barna lærer å ta vare på naturen. Jeg tenker at respekt for naturen og det som lever i den henger sammen, og mener at å være ute i naturen er den beste måten å lære dette på. Opplevelser i naturen er med på å skape undring, refleksjon og læring hos barna, opplevelsene bidrar også til å fremme respekt for samspillet i naturen (Lysklett, 2006, s.12).

6.0 Oppsummering og konklusjon

Problemstillingen min i oppgaven er: ”Hvilken virkning har naturen utenfor barnehagen for barns lek?” Gjennom forskningen fant jeg ut at naturen er viktig for barns lek. Barna blir utfordret motorisk og sosialt av å ferdes i naturen. Det ulendte terrenget utfordrer barnas motorikk og barna må tilpasse sine bevegelser. Naturen utfordrer barnas fantasi og kreativitet ved at barna må skape lekeapparatene selv. Barna leker sammen på en bedre måte hvor det er mindre konflikter og de varierer lekekamerater. Det som jeg også fant ut ved hjelp av intervju og observasjon var at det var mer styrt lek innenfor barnehagens område. Innenfor barnehagens område var det ulike regler barna måtte forholde seg til, og jeg føler at dette satte en stopper for leken. Leken som befant seg utenfor barnehagens område var frilek. Samtidig synes jeg det var litt vanskelig å få et konkret svar på dette, med tanke på at jeg bare observerte barnehagene i en dag. Jeg kunne ha observert barna over lengre tid, på denne måten ville jeg fått et mer fullstendig svar.

Litteraturliste

Fangen, K. (2004). *Deltakende observasjon*. Oslo: Fagbokforlaget.

Fischer, U., & Madsen, B. L. (2001) *Se her! Om barns oppmerksomhet og førskolelærerens rolle*. Grønland: Pedagogisk forum

Kunnskapsdepartementet. (2011). *Rammeplan for innholdet i og oppgavene til barnehagen*.

Hentet fra:

http://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/rammeplan/rammeplan_bokmal_2011nett.pdf

Langholm, G. (2011). *Forskerfrøboka: Barn og natur*. Bergen: Fagbokforlaget.

Lysklett, O. B. (2006). *Temahefte om natur og miljø*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Lysklett, O. B. (2013) *Ute hele uka*. Oslo: Universitetsforlaget

Løkken, G., & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Postholm, M. B., & Jacobsen, D. I. (2011). *Læreren med forskerblikk: Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Oslo: Cappelen Damm

Sandseter, E. B. H. (2009). Affordences for Risky Play in Preschool The Importance of Features in the Play Environment. *Early Childhood Education Journal*, 36, 439- 446.

Sandseter E. B. H. (2013). Det opplevelses- og spenningssøkende barnet. I T. Moser (Red.), *Kroppslighet i barnehagen* (2. Utg., s. 53-62). Oslo: Gyldendal akademisk.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2008) *Barn i naturen: Utfordring – opplevelse – læring*. Oslo: Gyldendal

Vedlegg

Vedlegg 1: Forespørsel om deltagelse i bacheloroppgave

Jeg er 3 års barnehagelærer student ved Høgskolen Stord/Haugesund. For tiden holder jeg på å planlegge bacheloroppgave. Problemstillingen på oppgaven min er ”Hvilken virkning har naturen utenfor barnehagen på barnas lek?”

I denne oppgaven vil det overordnende tema handle om hva naturen har å si for barns lek, og om det er forskjell på hvordan barna leker innenfor gjerdet i barnehagen kontra utenfor. For å samle data ønsker jeg å ha et kvalitativt forskningsintervju med en pedagogisk leder i barnehagen som jobber med de eldste barna i barnehagen. Jeg ønsker også å intervju to barn fra avdelingen. Jeg ønsker å intervju barn av begge kjønn, en gutt og en jente. Videre ønsker jeg å observere barn ute i lek, både utenfor barnehagen og innenfor barnehagens gjerder.

Dermed søker jeg en deltaker ut fra følgende kriter:

- Pedagogisk leder med formell pedagogisk utdanning som førskolelærer/barnehagelærer.

Jeg ønsker å benytte diktafon/lydopptaker under intervjuet, jeg kommer også til å skrive litt notater undervegs. Intervjuet vil ta maks en time, og vil foregå når det passer for pedagogisk leder om det er i eller utenom arbeidstiden. Jeg ønsker også å komme i barnehagen for å observere barna i lek.

Det er frivillig å ta del i dette forskningsintervjuet og du kan når som helst trekke deg ut av undersøkelsen uten å måtte gi opp grunn for dette. Dersom du trekker deg, vil alle dataene du har gitt bli slettet. Dersom du blir med under hele intervjuet, vil alle dataene som blir samlet bli anonymisert, og bli konfidensielt slik at du som person eller barnehagen ikke gjenkjennes i oppgaven.

Dersom du kan tenke deg å ta del i dette forskningsintervjuet, er det fint om du kontakter meg snarest mulig. Jeg vil ta kontakt med deg for nærmere avtale og du vil få tilsendt spørsmålene

i forkant av forskningsintervjuet. Dersom du har spørsmål er jeg tilgjengelig på telefon:
90510614 eller på e-post: karolinesandslett@hotmail.com

Med vennlig hilsen

Karoline Sandslett

Vedlegg 2: Spørsmål til barna og voksne

Spørsmål til barna:

1. Har du vært ute i dag?
 - a. Hvor var du?
2. Hva lekte du?
3. Hva lekte du med?
4. Hva liker du best å gjøre ute?
5. Hva synes du om å gå tur ute i naturen?
 - a. Hva liker du best å gjøre når dere er ute å går tur?
 - b. Hva liker du minst?
6. Hva synes du om å være i barnehagen hele dagen?

Spørsmål til de voksne:

1. Hvor ofte går dere tur i barnehagen?
2. Synes du dette er lite, mye?
3. Merker du at barna leker på andre måter i barnehagens uteområdet kontra ute i naturen?
4. Har dere et fast sted som dere pleier å dra til ute i naturen eventuelt, hvorfor dette stedet? Hvorfor et fast sted? Kan du beskrive stedet?
5. Hva synes du om barnehagens uteområde?
6. Hvordan synes du at barnehagens uteområdet fremmer barns lek?
7. Hvilke fordeler tenker du det er med å være ute i naturen sammen med barna?
8. Hva tror du dette gjør for leken?
9. Er det andre ting barna kan «lære» ute i naturen i forhold til innenfor barnehagens gjerder?

Vedlegg 3: Forespørsel til barnas foreldre om deltakelse i intervju

Jeg er 3 års barnehagelærerstudent ved høgskolen Stord/Haugesund. Jeg holder på å skrive bacheloroppgave og ønsker å intervju barn fra barnehagen ang. oppgaven. Jeg trenger et barn fra hvert kjønn, og lurer dermed på om jeg kan intervjuet barnet ditt?

Intervjuet vil bli tatt opp ved hjelp av diktafon, og bli slettet umiddelbart i etterkant. Intervjuet vil bli anonymisert i oppgaven og det vil bli laget fiktive navn til barna. Det er helt frivillig å delta, og barnet kan når som helst trekke seg fra intervjuet.

Med vennlig hilsen

Karoline Sandslett

BEKREFTELSE

Jeg gir med dette samtykke til at Bacheloroppgaven min kan publiseres på Internet gjennom biblioteket sitt elektroniske system (Bibsys) – merket med mitt navn.

Publisering er aktuelt for oppgaver med karakteren A eller B, samt unntaksvis for oppgaver der veileder/sensor måtte mene at tema/innhold er såpass spesielt at oppgaven bør offentliggjøres selv om ikke karakterkravet oppfylles.

Publisering - JA: X

Publisering - NEI:

Tittel på oppgaven:

Barns lek i barnehagen og ute i naturen – Hvilken virkning har naturen utenfor barnehagen på barns lek?

Navn:

Kandidat. nr.

År/Termin:

Karoline Sandslett

15

Høst 2016

Kull: 2014/2017

Dato: 09.01.17

Signatur: Karoline Sandslett